

HÅLLBARHETSPROGRAM

för Linnéuniversitetets
etablering i Ölandshamnen

Kalmar kommun
WWW.KALMAR.SE

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDNING	2
EKOLOGISK HÅLLBARHET	3
HÅLLBART BYGGANDE	6
KOMMUNIKATION OCH TRANSPORTER	9
SOCIAL HÅLLBARHET	10
EKONOMISK HÅLLBARHET	11
KÄLLHÄNVISNINGAR	13

INLEDNING

ETT HÅLLBART KALMAR

Ett hållbart Kalmar ska tillgodose dagens behov utan att äventyra kommande generationers behov. Miljöfrågorna ska integreras inom alla områden i samhällsplaneringen (se den fördjupade översiktsplanen för Kvarnholmen).

Hållbar utveckling handlar om en god miljö som växer fram i samspel mellan de tre ömsesidigt beroende delarna: ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet.

Det finns nu långt framskridna planer på att bebygga delar av Ölandshamnen i Kalmar med ett stadsintegrerat universitet. Området vid Ölandshamnen har ett strategiskt starkt läge i staden med goda kommunikationsmöjligheter och är en viktig tillgång som ska användas på bästa sätt. Vid planeringen av Ölandshamnen är det viktigt att se helheten och möjligheterna att samverka och nyttja aktörernas lokaler och resurser, både befintliga och nya på bästa sätt.

Kalmar kommun har ett övergripande mål där hållbart byggande och ekologiska kretsloppsprinciper ska tillämpas vid all planering och byggande. Detta medför att ambitionsnivån ska vara hög och överensstämna med de krav som kommunen ställer för planering och byggande i detta attraktiva läge. Riktlinjer för hållbart byggande och planering i Kalmar kommun återfinns i budgeten, den fördjupade översiktsplanen för Kvarnholmen med omgivande vattenrum, dagvattenpolicyn, grönstrukturplanen samt i kommande klimat- och energiprogram och klimatanpassningsplan.

Linnéuniversitetet har utarbetat ett hållbarhetsprogram för byggnation i Ölandshamnen. Hållbarhetsprogrammet är framtaget i samarbete med Kalmar kommun.

Texten i detta dokument följer i stort Linnéuniversitetets hållbarhetsprogram (daterat 2013-09-19).

EKOLOGISK, EKONOMISK OCH SOCIAL HÅLLBARHET

Lokaliseringen av Linnéuniversitetet i Ölandshamnen är både ekonomisk, ekologisk och socialt hållbar. I modern stadsplanering arbetar man i högre grad med förtätning av redan befintliga miljöer framför att ta ytterligare orörd mark i anspråk. Det ger flera synergieffekter. Befintliga strukturer som gatunät, ledningsdragnings, cykelvägnät och befintlig kollektivtrafik kan användas vilket ger ekonomisk och ekologisk hållbarhet. Det sociala liv som redan förekommer i staden kan förenas och växa med tillkommande funktioner. Människor trivs och vill vara där andra människor finns och rör sig. Exempelvis kan de studenter som nu kommer att befinna sig i Ölandshamnen i högre grad befolka stadens caféer och butiker dagtid för lunch, kaffestunder och handel. Det ger social hållbarhet.

I ett större perspektiv kämpar många städer i världen för att bli universitetsstad eftersom ett universitet innehar de attraktiva grupper människor som ger tillväxt: unga, utbildade och internationellt orienterade personer. Att synliggöra dessa personer i den befintliga staden påverkar självbilden för invånare om vilken stad de lever i. Det ger social hållbarhet. Att några av dessa personer också väljer att stanna efter studietiden ger kompetent arbetskraft och i längden ekonomisk hållbarhet och tillväxt.

Att använda placeringen av universitetet i ett strategiskt tankesätt ger ekonomisk hållbarhet och tillväxt eftersom synergieffekter som placeringen skapar kan höja värdet på omkringliggande miljöer. Ölandshamnen är ett attraktivt

EKOLOGISK HÅLLBARHET

vattenrum som de kringgårdande byggnaderna i dag vänder ryggen till. Ölandshamnen ligger i sin tur i ett område som i dag inte används för människor och inte är utformat på ett attraktivt sätt. Parkeringsytor, spårområden och magasinbyggnader omsluter platsen och skapar ett ingenmansland.

Genom att placera universitetet mitt i detta annars oattraktiva område kan det få fart på en utveckling i området där de tidigare oattraktiva ytorna omvandlas. Placeringen blir en slags läkande länk mellan Kvarnholmen och södra staden med slottet. Hela området blir på så sätt mer attraktivt för den starka besöksnäring som redan i dag är viktig för staden.

EKOLOGISK HÅLLBARHET

Ekologisk hållbarhet kan beskrivas som möjligheten till långsiktig överlevnad och utveckling i relation till jordens ekologiska resurser. Det är viktigt att långsiktigt bevara vattens, jordens och ekosystemens produktionsförmåga och att minska negativ påverkan på naturen och människans hälsa till vad de ”klarar av”. För att uppnå detta finns fyra principer att förhålla sig till:

- Ämnen som är tagna från jordskorpan får inte systematiskt öka i naturen – till exempel olja och metaller.
- Ämnen från samhällets produktioner får inte systematiskt öka i naturen – till exempel kemikalier och onaturliga föreningar som freon (CFC), PCB och DDT.
- Naturen får inte utarmas genom undanträngning, överuttag eller manipulation – till exempel skogsskövling, artutrotning eller genmanipulation.
- Hushållning med resurser är så effektiv och rättvis att mänskliga behov kan tillgodoses överallt – så att människor i

vissa delar av världen inte förbrukar jordens resurser på ett sådant sätt så att människor i andra delar inte får tillgång till det de behöver (det naturliga steget).

För att uppnå detta måste det vara lätt att göra rätt. Det ska finnas goda möjligheter till att ändra resvanor, minska energianvändningen och reducera avfallsmängderna.

Att bygga nytt kan vara både ekonomiskt och ekologiskt hållbart och en väg att gå för att minska den negativa miljöpåverkan, om byggnaden betraktas som en helhet avseende funktion, inre och yttre miljö samt energi.

ANSVARFULL LOKALISERING OCH HÄNSYN TILL LOKALA NATURFÖRUTSÄTTNINGAR

Genom den centrala placeringen av universitetet i staden nyttjar man stadens befintliga strukturer och täthet för att skapa en hållbar stadsutveckling.

Karaktäristiskt för hela området är mötet mellan land och vatten, vilket ska gestaltas i arkitekturen. Vid planeringen av byggnationer i Ölandshamnen är det av största vikt att området utvecklas med hänsyn till närheten av Kalmarsund, Kvarnholmen, slottet och intilliggande miljöer samt verksamheter.

Ölandshamnen ska utvecklas till en attraktiv kunskapsmiljö, samtidigt som det är viktigt att en bredare allmänhet ska känna sig välkomna i området. Området ska planeras så att miljöerna är levande och trygga att vistas i både dag- och nattetid. Tryggheten ökar i miljöer där människor naturligt rör sig.

PLATSEN

Planerna för det stadsintegrerade universitetet ligger i ett område i Ölandshamnen som redan i dag är exploaterat med bebyggelse och kaj- och hamnområde. Här finns bland annat gästhamn, turistbyrå samt en del av Linnéuniversitetets lokaler. Vid planeringen av Ölandshamnen är det av stor vikt att bevara och utveckla tillgängligheten för allmänheten och kontakten med land- och vattenområden. Här finns också möjligheter att utveckla och binda samman centrala grönytor.

I direkt anslutning till detaljplaneområdet finns centralstationen och stationshuset med tillhörande tåg och busstrafik med både lokala och regionala förbindelser. Det ger optimala förutsättningar att använda kollektivtrafik vid transporter till och från Linnéuniversitetet och underlättar för både personal och studenter vid exempelvis pendling mellan Kalmar och Växjö.

Nya byggnader i planområdet ska placeras och utformas så att naturliga möjligheter för solinstrålning, vindförhållanden, grundförhållanden och möjligheter till utsikt optimeras. Planering av markanvändning görs enligt ett ekologiskt synsätt. Den valda platsen för universitetet finns i en hamnmiljö med endast hårdgjorda ytor. Det finns därför förutsättningar att förbättra omhändertagande av dagvatten lokalt i planområdet enligt Kalmar kommuns dagvattenpolicy. Undersökningar av grundläggningstekniska förutsättningar utförs i samband med framtagandet av detaljplanen.

GESTALTNING

Den nya bebyggelsen ska utformas som en stadsintegrerad miljö med koppling till Kvarnholmen. Att synliggöra universitetet och skapa en attraktiv kunskapsmiljö med modern

arkitektur i samverkan med omkringliggande äldre bebyggelse ger en dynamisk stadsmiljö. Utformningen av det nya universitetsområdet ska bidra till att utveckla stads- och kulturlivet i staden.

Byggnadernas form och placering ska gynna kontakten med omkringliggande bebyggelse, gästhamnen och intilliggande grönytor/parker genom att skapa attraktiva siktlinjer och rörelsestråk.

I byggnaderna ska det kunna avläsas att de finns i en hamnmiljö och vid ett kringbyggt vattenrum. Men de ska spegla vår tid och ska ges en modern utformning. En stad med arkitektoniska avtryck från olika tider ger en dynamisk stadsbild med historisk och framtida koppling. Byggnader och gator ska planeras så att goda vindförhållanden uppnås. Ett hus i vinkel kan skapa lä i en annars vindutsatt miljö. Trånga passager eller smala gator utformas så att de blir trivsamma och trygga miljöer som främjar möten.

MARK OCH VATTEN

Barlastholmen utgörs ursprungligen av en ö som har utökats med utfyllnadsmassor till en halvö. I samband med framtagandet av detaljplanen och planeringen av det nya universitetet har ett antal utredningar utförts, se källhänvisningen längst bak. För huvuddelen av området krävs troligen grundförstärkningar av byggnader. Närheten till vatten ger också möjlighet att använda frikyla på installationssidan.

Dagvatten ska ses som en resurs och användas på ett positivt sätt i planeringen. Belastningen på recipienter och avloppsnät ska minimeras genom medveten dagvattenhantering i planeringsarbetets alla skeden. Andelen hårdgjord yta ska minimeras. Ambitionen är att

allt dagvatten ska omhändertas lokalt genom infiltrationslösningar som diken, svackdiken, vegetationsklädda ytor, och så vidare enligt kommunens dagvattenpolicy. Se även kapitel Miljöpåverkan på omgivning med hänsyn till placeringen.

Grus, singel, genomsläpplig asfalt, marksten och betongsten med fogar, gräs och gräsarmring är att föredra framför tät asfalt. Konventionell asfalt kan bytas ut mot genomsläppligt material. Vid val av material ska hänsyn tas till livscykelkostnad. Byggnader ska uppföras utan att påverka grundvattenresurser negativt.

Ölandshamnen ligger havsnära. Inför nybyggnation ska klimatförändringar som exempelvis ändrad temperatur, höjd havsyttnivå och ökad nederbörd beaktas. Genom att förutse tänkbara scenarier och konsekvenser kan kostnader och skador minimeras, vilket också ger stor miljönytta. Åtgärder ska genomföras i samverkan mellan kommun och byggherre. Kontakten mellan inomhus och utomhus är viktig för en attraktiv miljö och för tryggheten. Innovativa lösningar för att klara översvämningsrisker utan att tillföra nivåskillnader kan därför användas om det kan påvisas att de fungerar.

Samhällsbyggnadsnämnden beslutade 2012-12-19 att riktlinjen för lägsta färdiga golvhöjd är plus 2,65 meter över referensytan i RH 2000 vid nybyggnation med hänvisning till andra kapitlet 5§ 5 punkten plan- och bygglagen för att minska risken för olyckor, översvämnningar och erosion.

ATTRAKTIVITET

Vattenrummen, hamnen och sundet ska göras tillgängligt för alla kalmarbor och besökande. Den byggda miljön får ta ett kliv tillbaka för att ge utrymme för en passage längs kajen med

olika aktiviteter som skapar kontakt mellan land och vatten.

Området ska ges struktur och göras estetiskt tilltalande genom att återspegla platsens unika och kontrastfyllda miljö med hårdgjord hamn och livligt vattenrum.

PRIORITERA NÄRNATUR, GRÖNA YTOR OCH BIOLOGISK MÅNGFALD

Grönytorna inom området är begränsade så att detaljutformning, variation, slitagestyrka och flexibilitet av ytorna noga måste studeras vid planering av utemiljön.

Kopplingen mellan stadens rum, planområdet, Sylvanderparken och övriga utomhusytor i närområdet studeras och utformas så att attraktiva och sammanhängande rörelsestråk kan uppnås.

GRÖNSTRUKTUR OCH EKOLOGI

Gröna tak och även fasader kan användas för en bättre luftkvalitet och för att det gynnar etablering av mindre djur och insekter. Vegetation kan binda bland annat damm och föroreningar.

I universitetets inre gårdsrum finns möjlighet för en grönare gestaltning. Vid vegetationsgestaltning ska naturligt förekommande arter användas för att stärka de i närområdet förekommande vegetationstyperna. Gestaltning av ny vegetation och val av arter inom universitetsområdet och dess närområden ska ske i samråd med kommunen. Ny vegetation bör knyta an till befintlig växtstruktur och material i Sylvanderparken och stadsparken.

HÅLLBART BYGGANDE

MILJÖKVALITETSMÅL

Riksdagens definition av miljö kvalitetsmålet
God bebyggd miljö lyder:

Städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur- och kulturvärden ska tas till vara och utvecklas. Byggnader och anläggningar ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas.

För att tydliggöra miljö kvalitetsmålet har regeringen fastställt tio preciseringar:

- Hållbar bebyggelsestruktur
- Hållbar samhällsplanering
- Infrastruktur
- Kollektivtrafik, gång och cykel
- Natur- och grönområden
- Kulturvärden i bebyggd miljö
- God vardagsmiljö
- Hälsa och säkerhet
- Hushållning med energi och naturresurser
- Hållbar avfallshantering

MATERIALVAL

Materialval är en viktig del inom hållbart byggande. Material ska väljas så att utsläpp till omgivningen undviks samt ha ett livscykelperspektiv där alla steg i ett materials liv inbegrips. Kriterier för att välja rätt byggmaterial ska göras utifrån gällande lagkrav för att minimera miljöpåverkan:

- Kemikalielagstiftningen
- Miljöbalken
- Myndighetskrav
- Arbetsmiljölagerstiftningen

Materialansvarig ska utses i projektet under projekterings- och produktionsfas och ansvara för rätt materialhantering.

Vid planering av byggnationen ska hänsyn tas till omgivande verksamheter, exempelvis eventuella buller, lukt och damm från hamnen. Detta gäller i synnerhet utformningen av fasaden mot söder. Även ventilationssystemet kan utformas så att risken för att få in damm i systemet eller att buller tränger in i byggnaden undviks.

MILJÖPÅVERKAN PÅ OMGIVNING MED HÄNSYN TILL PLACERINGEN

Planeringen ska utgå ifrån att dagvattnet ska kunna infiltrera så långt möjligt, eller samlas upp i lågpunkter och ledas bort i öppna dagvattensystem (se Kalmar kommuns dagvattenpolicy). Genom användning av gröna tak absorberas delar av regnet av växtligheten och tillförsel av regnvatten till dagvattensystem minskar och fördröjs.

Om inte dessa optimeringar kan genomföras ska dagvattensystemen i området kring Ölandshamnen dimensioneras för att klara ett 20-årsregn (inte som normalt 10-årsregn) för att klara extremare regn som kan förväntas komma oftare i ett förändrat klimat. Det ska också dimensioneras med hänsyn till höga vattennivåer i recipienterna.

Ölandshamnen ska planeras med utgångspunkten att havet förväntas stiga med cirka en meter fram till 2100, för att sedan fortsätta att stiga. Lägsta bygghöjd i Kalmar är i dag minst 2,65 meter över dagens havsnivå.

ENERGIEFFEKTIVITET

EU skärpte 2009 energikraven för byggnader i en revidering av EG-direktivet 2012/31/EU om byggnaders energiprestanda. Från och med den 31 december 2020 ska alla nya byggnader i EU vara ”nära-nollenergi byggnader”. Den offentliga sektorn ska gå före genom att kraven börjar gälla för denna sektor redan den 31 december 2018. Byggnadernas energiförsörjning ska till en betydande del komma från förnybara energikällor inklusive energi producerad i eller i närheten av byggnaden.

Byggnaderna i Ölandshamnen ska ha god energiprestanda, det vill säga hus med minimala energibehov och som kompletteras med egenproducerad energi. Rätt energiform ska användas på rätt sätt, det vill säga att lågkvalitativ energi (överskottsenergi eller spillvärme) ska nyttjas för uppvärmning medan högkvalitativ energi (ren elenergi) ska användas endast där det ger bäst nytta.

El-, värme- och kylsystem ska integreras i befintlig infrastruktur och ett livscykelperspektiv ska tillämpas för att minska miljöpåverkan samt hushålla med de ekonomiska resurserna. Energislag med låg miljöpåverkan ska användas och framställas med lägsta energiförlust under förädlingsprocessen. Vindkraft, solenergi, vattenkraft och kraftvärmeverk är bra exempel som ger låga livscykelkostnader och låg miljöpåverkan. Varje enskild bostad och verksamhetslokal ska enkelt kunna följa upp och reglera sin vatten-, el- och värmeförbrukning. Energi-balansberäkning ska upprättas. Byggnationen ska klara kraven för Miljöbyggnad .

OFFENTLIGA TRANSPORTMEDEL

Linnéuniversitetets läge i Ölandshamnen ger en närhet till centralstationen där tåg och buss

finns att tillgå, vilket underlättar kommunikation och minskar utsläpp från resor för både personal och studenter. Cykelparkeringar ska finnas i anslutning till alla entréer och en viss del av cykelparkeringarna ska även finnas under tak. Cykel och gångvägar ska vara väl belysta och planerade för att skapa trygga miljöer både på dag- och kvällstid.

KOMMUNIKATION OCH SÄKERHET I ÖLANDSHAMNEN

Det ska skapas mötesplatser som gynnar ökad social sammanhållning och möjligheter till kreativa ämnesövergripande möten. Allas rätt till framkomlighet, delaktighet och upplevelser ska beaktas.

Byggnadens placering, val av utebelysningen, gång- och cykelvägar, samt planeringen på området ska samverka på ett sätt som gör det tryggt att röra sig på området även kvällstid. Kontakten mellan inomhus och utomhus är viktig för att skapa ett attraktivt och tryggt område.

MILJÖSTYRNING OCH MILJÖKLASSNING

Offentliga beställare börjar i allt högre utsträckning att hänvisa till kriterier för miljömärkning vid upphandlingar. Kriterierna ska gå att kontrollera och alla bevis på att kriterierna är uppfyllda ska accepteras – inte bara en specifik märkning. Nybyggnationen i Ölandshamnen ska minst nå klassningen Miljöbyggnad nivå Guld för energi (SGBC) eller likvärdigt. Beräknade värden ska verifieras efter att byggnaden är färdigställd genom mätningar.

AVFALL

MINIMERA AVFALL OCH SKAPA EFFEKTIV AVFALLSHANTERING

Det behövs en helhetssyn som inkluderar både att förhindra att avfall uppkommer och att ta hand om det som inte kan förhindras. Av denna anledning är det viktigt att utforma nya miljöer utifrån båda aspekterna så att dessa samverkar för att uppnå ett önskat beteende hos dem som vistas i och utanför lokalerna. Devisen ”lätt att göra rätt” bör vara vägledande.

HANTERA AVFALL UNDER BYGG-PROCESSEN

Hela planerings- och byggprocessen ska genomsyras av en genomtänkt materialanvändning och hantering så att avfall kan undvikas i möjligaste mån. Under byggtiden ska det avfall som uppstår hanteras och sorteras i enlighet med Byggsektorns Kretsloppsrådets riktlinjer – Avfallshantering vid byggande och rivning. Utifrån byggnadstyp bör mål sättas för avfall till deponi och för mängd blandat avfall för eftersortering.

HANTERA AVFALL UNDER DRIFTTIDEN

System för insamling av avfall ska vara estetisk och funktionellt tilltalande och utformade så att det är lätt att göra rätt och så att den passar in i bebyggelsen. Logistiken för hur avfall hanteras från arbetsplatsen tills det lämnas till insamlingsentreprenören ska vara välplanerad utifrån den verksamhet som bedrivs och det avfall som uppstår.

Beroende på antalet byggnader och mängden avfall bör en särskild planering av logistiken för avfallstransporter inom området göras. Kravet är att insamlingen kan ske så långt som möjligt

utan att insamlingsfordon behöver trafikera områden där människor vistas eller rör sig. Särskilt viktigt är att undvika lösningar som innebär att insamlingsfordon behöver backa längre sträckor.

HANTERA AVFALL VID RIVNING

Restprodukter uppstår flera gånger under en byggnads livstid: vid nybyggnad, underhåll, reparation, ombyggnad och rivning. Avfall som uppstår vid rivning ska hanteras och sorteras i enlighet med Byggsektorns Kretsloppsrådets riktlinjer – Avfallshantering vid byggande och rivning.

Avfall ska hanteras på ett hälso- och miljömässigt riktigt sätt. Avfallsfraktioner vid rivning ska minst uppfylla kraven på basnivå enligt Kretsloppsrådet. Deponering ska bara ske om det inte finns andra behandlingsmöjligheter.

Materialinventering av material och produkter ska genomföras för att undersöka vilka typer av avfall och mängd som förväntas uppstå vid rivning. Materialinventeringen ska ligga till grund för en avfallshanteringsplan/rivningsplan. Materialinventeringen utförs bland annat för att få kunskap om vilka ämnen och material som finns i byggnaden för att kunna planera för eventuell sanering och uppföljning av sortering, avfallsmängder och deponi. Inventeringen ska även ligga till grund för krav på rivning och avfallshantering. Det utgör även underlag till projektörer och entreprenörer vid planering och arbete.

KOMMUNIKATION OCH TRANSPORTER

PREMIERA GÅNG OCH CYKEL

Universitetets etablering i Ölandshamnen innebär att cykelvägnätet i Kalmar stad måste ses över så att de nya cykelrörelserna som kommer att uppstå i tas omhand. Det ska vara lätt att cykla till universitetet eftersom studenterna bor spridda i hela staden. En översyn av cykelvägnätet förbättrar framkomlighet för cykel för alla eftersom målpunkten universitetet finns i stadskärnan dit det redan finns ett behov att ta sig från den omkringliggande stadsstrukturen. Det är ytterligare en ekonomisk, social och ekologisk synergieffekt av universitetets planerade placering.

Cykelparkeringar ska placeras så nära målpunkterna som möjligt samt anläggas så att det är möjligt att ha kontinuerlig uppsikt över parkeringen för att minska risken för stöld och skadegörelse. Det ska vara möjligt att låsa fast sin cykel med ett enkelt och lättskött system. Möjligheten att utrusta delar av cykelstäl-len med tak ska utredas. Cykelparkeringarnas utformning ska skapa möjlighet till framtida utbyggnad i händelse av att antalet cyklister ökar. Byggnader, parkeringsplatser och gatunät ska placeras på ett så optimalt sätt som möjligt med hänsyn till att det ska premieras att gå eller cykla inom området.

LOGISTIKTRANSPORTER INOM OMRÅDET

Lastplatser bör eftersträvas vara så få som möjligt och lokaliseras på platser där de servar många verksamheter. Däremot bör platserna ligga i områdets ytterkant. Transporter till universitetsområdet, under både byggtid och efter, ska samordnas för att minska utsläpp och störande buller.

PARKERINGSPLATSER

Universitetets parkeringsbehov ska rymmas inom den egna kvartermarken och ska byggas ut successivt utifrån behov. Platserna i källaren ska samnyttjas med omkringliggande verksamhet för att undvika att parkering står tom när stadens behov är som störst. Parkeringsplatser för elfordon ska placeras närmare målpunkterna än de vanliga parkeringarna och vara utrustade med laddningsmöjlighet.

SOCIAL HÅLLBARHET

HÅLLBAR UTVECKLING

Social hållbar utveckling innebär att bygga ett långsiktigt stabilt och dynamiskt samhälle där grundläggande mänskliga behov uppfylls. För Linnéuniversitetet innebär detta att personal och studenter bidrar till en ökad kunskap om globala sociala villkor och till en socialt trygg miljö baserad på ett förhållningssätt som uppmuntrar god hälsa samt en god livs- och arbetsmiljö.

Social hållbarhet gäller både studenters och personals rättigheter, där bland annat rätten till utbildning ingår. Även frågor som lika villkor, arbetsmiljö och kultur berörs inom det här området. Genom utbildning och forskning och genom deltagande i olika typer av samverkansprojekt kan Linnéuniversitetet även bidra till att en god hälsa och livsmiljö skapas i det omgivande samhället.

En hållbar fysisk miljö ger positiva effekter för människors hälsa och utvecklingsmöjligheter i närområdet.

TILLGÄNGLIGHET, ÖPPENHET OCH DELAKTIGHET

Universitetet ska vara tillgängligt och tryggt, främja social sammanhållning, delaktighet och upplevelser. Ingen ska diskrimineras på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsidentitet eller könsuttryck, sexuell läggning, funktionsnedsättning eller ålder. Områdets närhet till centralstationen främjar resor med kollektivtrafik och ger god tillgänglighet.

Universitetet planeras för att skapa mötesplatser för studenter och allmänhet. Mötesplatserna ska gynna social sammanhållning och möjligheter till ämnesövergripande möten.

Tryggheten ökar i miljöer där människor naturligt rör sig,

HÅLLBAR FYSISK MILJÖ

Det är viktigt att skapa förutsättning för en god hälsa. För att uppnå detta krävs att många olika delar samverkar, till exempel motion och matvanor. Även kultur är en viktig del för att vi människor ska må bra.

Man bör skapa attraktiva miljöer med estetiska och arkitektoniska värden både interiört och exteriört. Tillvarata platsens förutsättningar med närheten till havet samt parker. Gröna miljöer och vatten är stimulerande för inlärningen.

SOCIAL MÅNGFALD

Man ska gynna mångkulturella möten genom att skapa olika sorters mötesplatser där människor kan mötas, såsom bibliotek, café, sporthall och föreläsningssalar.

För att en socialt hållbar miljö ska kunna skapas måste området innehålla flera olika slags målpunkter som är intressanta för olika människor från olika sociala grupper. Området innehåller målpunkter för kollektivtrafik, kulturhistoriskt intressanta miljöer, båtutrustning och handel. Det är viktigt att bottenvåningarna i universitetet innehåller utåtriktad verksamhet som kan vara attraktiva för fler målgrupper än studenter. Likaså kan de intilliggande paviljongerna längs Ölandskajen innehålla funktioner som är attraktiva för olika målgrupper. Det är viktigt att universitetets utomhusmiljö erbjuder attraktiva och välkomnande miljöer både för studenter men också för staden!

EKONOMISK HÅLLBARHET

BALANSERAD EKONOMISK TILLVÄXT

Grunden i ekonomisk hållbarhet är att skapa en balanserad ekonomisk tillväxt, utan att slita på naturresurser eller människa. I ett hållbart samhälle växer ekonomin genom en effektivare omsättning av material. Varor kan ersättas med tjänster och återanvändningen kan öka.

Den ekonomiska hållbarheten betyder att det ska finnas möjlighet till ekonomisk utveckling nu och i framtiden. Ekonomisk hållbarhet inbegriper att hushålla med mänskliga och materiella resurser, till exempel naturresurser.

Nybyggnation kan vara ekonomiskt hållbart sett ur ett livscykelperspektiv. Genom att göra byggnaderna så energieffektiva som möjligt och genom att bygga på ett sätt som gynna exempelvis reducerade mängder avfall och minskade transporter kan många resurser sparas i längden.

PLACERINGEN STÄRKER STADEN

Mer konkret i förhållande till projektet finns det ekonomisk hållbarhet i själva placeringen av universitetet i kraft av alla de synergieffekter som kan uppstå. Åtgärder som redan i dag behöver göras i planområdets direkta närhet kan få dragkraft av universitetsprojektet eftersom förbättringarna även hänger samman med universitetets etablering. Exempelvis utformning av korsningspunkter, vägar, översyn av cykelvägnätet, att rusta upp platserna runt Ölandshamnen, i stationsområdet och vid Sylvanderparken.

Till stationsområdet kommer de flesta som någon gång besöker Kalmar, antingen man passerar med bil, rör sig till fots mellan våra mest populära besöksmål slottet och Kvarnholmen,

anländer med buss eller tåg. I dag är miljön kring stationsområdet en baksida av staden som inte används trots det centrala och attraktiva läget. Förbättringar av miljön runt universitetet kan därför hjälpa till att lyfta närområdena kring stationen, slottet och Kvarnholmen vilket behövs redan i dag.

I Kalmars nyligen framtagna översiktsplan beskrivs det hur det är viktigt att koppla samman den norra och södra delen av staden. Universitetet hjälper också till i denna strävan eftersom det placeras i den zon och det ingenmansland som finns mellan norra och södra delen. Större attraktivitet i området lockar fler besökare och rörelser i området vilket kan öka besöksnäringen ytterligare.

En annan synergieffekt av universitetets placering är att ett ökat antal studenter kommer att finnas i direkt anslutning till handeln på Kvarnholmen dagtid. Detta medför att fler studenter rör sig på Kvarnholmen och att det finns chans att stadens liv och handel ökar.

BILDEN AV KALMAR SOM UNIVERSITETSSTAD

I ett större perspektiv finns det ekonomisk hållbarhet att Kalmar satsar på universitetets etablering och synliggör det i staden. Det kan bidra till att skapa en bild av Kalmar som en modern och kunskapsorienterad stad.

Ett ökat antal unga och utbildade människor som kommer från olika delar av landet och världen ökar efterfrågan på ett mångfaldigt kulturutbud och tillför nya sociala grupper.

En tolerant stad som rymmer många olika sociala grupper, subkulturer och ett bredare kulturutbud är en attraktiv stad för fler invånare att söka sig till eller för studenter att stanna

i. Man vet att ett brett kulturutbud är viktigt när akademiker ska rekryteras och söka sig till nya städer, något som ofta kan vara svårt för mindre städer att leva upp till. Det är några av anledningarna att många städer som vill växa i dag strävar efter att bli universitetsstäder eftersom det ofta sätter i gång sådana processer.

Ett gott exempel på detta är Umeå vars befolkning har ökat dramatiskt under senare år och som har utnämnts till Sveriges kulturhuvudstad år 2014.

KÄLLHÄNVISNINGAR

KALMAR KOMMUNS UTREDNINGAR

- Utvecklingsplan Ölandshamnen
- Dagvattenpolicy; Kalmar kommun
- Riskanalys
- Värdebeskrivning Kalmar hamn
- Kulturhistorisk utredning Kalmar hamn
- Ölandshamnen, Kalmar kommun: Översiktlig geoteknisk undersökning
- Fastigheten Eldaren 6 m fl, Ölandshamnen; Översiktlig miljöteknisk markundersökning
- Fördjupad översiktsplan Kvarnholmen
- Trafikutredning till detaljplan Linnéuniversitetet, Ölandshamnen
- Grönstrukturplan

Klimat- och sårbarhetsutredningen SOU
2007:60

Kretsloppsrådet

Miljöstyrningsrådet

Energimyndigheten

Leif Gustavsson, professor Linneuniversitetet

Simone Kreutzer, civilingenjör, certifierad
passivhusexpert IGPH

Marie Jönsson energi/klimatrådgivare,
Kalmar kommun

LINNÉUNIVERSITETETS UTREDNINGAR

- Det stadsintegrerade universitetet-Rapport delprojekt 2 2012-02-28:
- Miljömål 2010-2012
- Hållbarhetsplan – övergripande plan för hållbar fysisk miljö vid Linnéuniversitetet.
- Ekologiskt hållbart byggande på Fredriksskans (Tyréns)
- Det stadsintegrerade universitetet i Kalmar – Utemiljön i Ölandshamnen

ÖVRIGA DOKUMENT OCH KÄLLOR

Lunds Universitets Campusplan
Strategisk plan: Lunds Universitet 2012-2016

Klimat- och energiprogram, Kalmar kommun

SLU Rapport 2012:9, Grönka för
kunskapande

MSB Klimatförändringars konsekvenser för
samhällsskydd och beredskap, en översikt samt
Bilageförteckning B, B11

